

Jonas Jaknavičius buvo svarbiausias Konstantino Sirvydo bendradarbis. Pats svarbiausias jo darbas – evangelijų į lietuvių kalbą vertimas. Šio vertimo pasirodė net keli leidimai. Jaknavičiaus *Ewangelie Polskie y Litewskie* yra rytinio raštų varianto pavyzdys. Vietoj dvigarsių *an, am, en, em* ir nosinių balsių *q, ę* čia vartojami dvigarsiai *un, um, in, im* ir balsiai *u, i*. Taip pat turimas neminkštas junginys *le* (jam žymėti dažniausiai vartojama raidė *ł*). Rašybai būdinga tai, kad čia neskiriami ilgieji ir trumpieji balsiai. Kartais pasitaiko išlaikytas senasis ilgasis balsis *ā*. Yra įdomių ir dabar jau nevartojamų formų: išlaikytos ilgosios daugiskaitos naudininko formos; vartojami atematiniai veiksmažodžiai (atematiniais vadinami tokie veiksmažodžiai, kurių kamiengalis baigiasi priebalsiu, be to, jie turėjo kitokias galūnes, plg. atematinę paradigmą – *aš giedmi, tu giesi, jis giesti, mes giedme, jūs gieste, jie giesti*). Vartojami postpoziciniai vietininkai – iliatyvas (rodo, kad veikėjas juda į objekto vidų, pvz., *miškan*), aliatyvas (rodo, kad veikėjas juda link objekto, pvz., *miškop*, t. y. *prie miško*). Žodynas gana turtingas, daug gražių žodžių iš ano meto gyvosios kalbos.

Toliau pateikiamoje ištraukoje iš *Ewangelie Polskie y Litewskie* (1960) kairėje pusėje yra tekstas originalia Jaknavičiaus rašyba, dešinėje pusėje – perraša šių dienų rašyba. Kadangi iš rašybos sunku spręsti, ar tuo laiku buvo tariamas ilgasis balsis *ē*, ar jau susiaurėjęs *ė*, visur perrašoma su balsiu *ē*. Išnašose komentuojamos įdomesnės ir retesnės formos. Laužtiniuose skliaustuose pateikiamos dabartinės formos, paaiškinamos žodžių reikšmės.

JE 83,21	Vnt ¹ vtarniko Sekmi-	JE 83,21	Ant utarnyko [antradienio] Sekmi-
JE 83,22	nes, Ewangel: Ion. 10.	JE 83,22	nės, Evangel: Jon. 10.
JE 83,23	ANuo metu. Bi-	JE 83,23	Anuo metu. By
JE 83,24	łoio Iezus Pha=	JE 83,24	lojo [kalbėjo, sakė] Jėzus Fa-
JE 83,25	rifeuβams ² . vžtiefu ³	JE 83,25	rizeušams [fariziejams]. už tiesų

\84\

JE 84,1	vžtiefu biłau iu-	JE 84,1	už tiesų [tiesą] bylau ju-
JE 84,2	mus ⁴ / kas ne ieyt ⁵ pro	JE 84,2	mus [jums], kas ne įeit [neįeina] pro
JE 84,3	duris awinen ⁶	JE 84,3	duris avinėn [į avinę]
JE 84,4	(gardan ⁷ awiu) bat	JE 84,4	(gardan [į gardą] avių) bat [bet]
JE 84,5	ilinda ⁸ kitur / tafay	JE 84,5	įlinda [įlenda] kitur, tasai
JE 84,6	wagim ira ir łatru.	JE 84,6	vagim yra ir latru [galvažudžiu].
JE 84,7	A kas ieyt pro du-	JE 84,7	A kas įeit [įeina] pro du-
JE 84,8	ris / piemenim ira á-	JE 84,8	ris, piemenim yra a-
JE 84,9	wiu. Tam wartini=	JE 84,9	vių. Tam vartiny-
JE 84,10	kas atweria / ir á-	JE 84,10	kas [vartininkas] atveria, ir a-
JE 84,11	wis bałfo io kłau-	JE 84,11	vys balso jo kłau-
JE 84,12	fo / ir tikrašias a-	JE 84,12	so, ir tikrąsias a-
JE 84,13	wis wadino wardu	JE 84,13	vis vadino vardu
JE 84,14	ir iβweda ias. Ir	JE 84,14	ir išveda jas. Ir

¹ Susiaurėjęs dvigarsis *an*.

² Senoji ilgoji daugiskaitos naudininko forma; dabar ji sutrumpėjusi.

³ Susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

⁴ Senoji ilgoji daugiskaitos naudininko forma; dabar ji sutrumpėjusi.

⁵ Atematinė veiksmažodžio forma, vns. 3 asmuo.

⁶ Vns. iliatyvo linksnis.

⁷ Vns. iliatyvo linksnis.

⁸ Susiaurėjęs dvigarsis *en*.

JE 84,15	tikrašias awis iß-	JE 84,15	tikrašias avis iš
JE 84,16	łeydis ⁹ / pirm iu eyt ¹⁰ /	JE 84,16	leidj[s] [išleidęs], pirm jų eit [eina],
JE 84,17	a awis pafkuy ii fe=	JE 84,17	a [o] avys paskui jį se-
JE 84,18	ka / iog pažiłta bał=	JE 84,18	ka, jog pažiłsta bal-
JE 84,19	łu ¹¹ io. A pafkuy fwe-	JE 84,19	sų jo. A [o] paskui sve-
JE 84,20	timu ¹² neit / bat bega	JE 84,20	timui neit [neina], bat bęga
JE 84,21	nuog io / iog ne pa=	JE 84,21	nuog jo, jog nepa-
JE 84,22	žiłta bałfo łwetimu[=]	JE 84,22	žiłsta balso svetimų-
JE 84,23	iu. Tu ¹³ priežodi bi-	JE 84,23	jų. Tų [tą] priežodį [palyginimą] by-
JE 84,24	łoia ¹⁴ iiemus ¹⁵ Iezus /	JE 84,24	lojā jiemus [jiems] Jėzus,
JE 84,25	á anis ¹⁶ ne ißmane /	JE 84,25	a anys [jie] neišmanė,
JE 84,26	ku kałbeio iiemus.	JE 84,26	kų [ką] kalbėjo jiemus.
JE 84,27	Tare tad iiemus wel	JE 84,27	Tarė tad jiemus [jiems] vėl
JE 84,28	Iezus. Vžtiefu vž-	JE 84,28	Jėzus. Už tiesų už

\85\

JE 85,1	tiefu biłau iumus /	JE 85,1	tiesų [tiesą] bylau jumus,
JE 85,2	iog aß efmi ¹⁷ durims	JE 85,2	jog aš esmi [esu] durims
JE 85,3	awiu / Wifii kiek iu	JE 85,3	avių, visi kiek jų
JE 85,4	ataio / wagis ira ir	JE 85,4	atajo [atėjo], vagys yra ir
JE 85,5	łatray / ir ne kłau-	JE 85,5	latrai, ir neklau-
JE 85,6	fe iu awis. Aß efmi	JE 85,6	sė jų avys. Aš esmi
JE 85,7	durims. Per mani	JE 85,7	durimis. Per mani [mane]
JE 85,8	iey kas ieys / izga-	JE 85,8	jei kas įeis, išga-
JE 85,9	nitas bus ir ieys / ir	JE 85,9	nytas bus ir įeis, ir
JE 85,10	išieys / ir ganikłas	JE 85,10	išeis, ir ganyklas
JE 85,11	ras. Wagis notayt ¹⁸	JE 85,11	ras. Vagys notait [neateina]
JE 85,12	tiktay adunt ¹⁹ wog-	JE 85,12	tiktai adunt [idant, kad] vog-
JE 85,13	tu / ir piautu ir žu-	JE 85,13	tų, ir pjautų ir žu-
JE 85,14	ditu. Aß ataiiau a-	JE 85,14	dytų. Aš atajau [atėjau] a-
JE 85,15	dunt žiwatu ²⁰ turetu /	JE 85,15	dunt žyvatų [gyvybę, gyvenimą] turėtų,
JE 85,16	ir gaučiaus turetu.	JE 85,16	ir gausiaus [visko daug, apščiau] turėtų.

Ištrauka iš Lietuvių kalbos instituto senųjų raštų duomenų bazės: <http://www.lki.lt/seniejirastai/home.php>. Perraša ir komentarai Vytauto Kardelio.

⁹ Kietas junginys *le*.

¹⁰ Atematinė veiksmažodžio forma, vns. 3 asmuo.

¹¹ Susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

¹² Susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

¹³ Susiaurėjęs nosinis balsis *q*.

¹⁴ Išlaikytas senasis ilgasis balsis *ā*.

¹⁵ Senoji ilgoji daugiskaitos naudininko forma; dabar ji sutrumpėjusi.

¹⁶ Rytietiška įvardžio *jis* forma.

¹⁷ Atematinė veiksmažodžio forma, vns. 1 asmuo.

¹⁸ Forma, sutraukta iš *ne ateit*. Atematinė veiksmažodžio forma, vns. 3 asmuo.

¹⁹ Rytietiška jungtuko *idant* forma.

²⁰ Susiaurėjęs nosinis balsis *q*.